

Posudek diplomové práce Blanky Jelínkové
Vybrané aspekty jazyka rozhlasových pořadů o vaření

Diplomová práce Blanky Jelínkové si klade za cíl porovnat dva typy mluvených rozhlasových dialogů, které mají obdobné téma, tedy popis přípravy vybraného, v průběhu dialogu zároveň připravovaného jídla, avšak různé mluvčí: v jednom případě se rozhovoru s moderátorem (či moderátory) účastní profesionální kuchař, ve druhém „celebrita“, tedy další moderátor nebo herec. Autorka ve své práci nejprve upozorňuje na nápadné a zajímavé rysy jazyka obou typů mluvčích a navzájem je mezi sebou porovnává, v nejrozsáhlejší části práce pak nejprve charakterizuje zkoumané dialogy jako typově různé (plynulý vs. narušovaný) a pak se věnuje prostředkům koheze a koherence, které v nich mluvčí používají.

Práce má mnoho aspektů, které je třeba ocenit. Po formální stránce je vypracována velice pečlivě a obsahuje jen málo nedostatků. I po kompoziční stránce ji lze považovat za zdařilou; výklad je veden jasně a přehledně, uspořádání jednotlivých kapitol je logické a dobře odůvodněné, dílčí závěry i závěr celé práce vhodně shrnují získané poznatky. Práce zahrnuje i poměrně podrobný historicko-teoretický přehled literatury zabývající se výzkumem různých aspektů mluvených, a zejména dialogických projevů, a v tomto přehledu jsou uváděny jak práce české, tak i zahraniční. Autorka věnuje velkou pozornost korektnímu výběru a zpracování materiálu (sama si upravila existující transkripční pravidla pro potřeby své práce, podrobně je popsala a pečlivě transkribovala velký objem materiálu, který zároveň zpřístupnila případným dalším zájemcům v příloze; důkladně zvažovala různé aspekty porovnávaných nahrávek tak, aby zajistila jejich co nejlepší srovnatelnost apod.). V první, přehledově-analytické části práce diplomantka postupně prochází jednotlivé roviny zkoumaných jazykových projevů a registruje zajímavé a rozdílné jevy, které často i kvantifikuje v tabulkách, svá zjištění dále alespoň výběrově a stručně konfrontuje s poznatky uváděnými v jiných studiích a dochází i k některým zajímavým závěrům (např. o tom, jak chápání komunikační situace, které je jiné u profesionálních kuchařů a jiné u celebrit, ovlivňuje vyjadřování). V druhé, specializované části práce, zaměřené na prostředky koheze a koherence a vypracované s velkou mírou samostatnosti, pak přehledně a s mnoha ukázkami pojednává o těchto prostředcích a upozorňuje na rozdíly mezi oběma typy dialogu. Z hlediska způsobu vzniku práce je nakonec třeba ocenit jak velkou míru samostatnosti při psaní, tak to, že se autorka vždy snažila vstřícně reagovat na mé připomínky, a to přesto, že naše představy o náplni a směřování práce nebyly vždy úplně totožné.

Na druhou stranu však nelze popřít, že práce má i určité slabiny. Jednou z nich je práce s odbornou literaturou: ačkoliv autorka prostudovala velký počet prací a shrnula jejich výsledky v historickém úvodu, při svém vlastním výzkumu s nimi pracuje poměrně málo a spíše volí vlastní cestu. Takovýto postup může někdy být zajímavý a originální, na druhou stranu může vést i k určité metodologické nejasnosti (vidět je to např. na autorčině neobvykle širokém pojetí koheze a koherence). Je to škoda, protože hlubší konfrontace zvolených metod nebo získaných výsledků s přístupy a výsledky jiných by mohla práci obohatit – jako příklad můžeme uvést to, že autorka sice několikrát uvádí, že její přístup ke kohezi či koherenci se liší od přístupu jiných autorů, blíže už ale nespecifikuje, v čem konkrétně se pojetí různí a hlavně proč se rozhodla pro vlastní řešení, čtenář si o tom proto nemůže udělat přesnou představu a může o některých zvolených řešeních pochybovat.

Druhou slabinou práce, která s předchozí do určité míry souvisí, je schopnost hodnocení získaných výsledků a vyvozování závěrů. Autorka tak např. sice v přehledných tabulkách kvantifikuje výskyty některých jevů (např. protetického v-, diftongizace ý-ej apod.), metodu výpočtu (např. důvody, proč o některých jevech pojednává odděleně, a některé

naopak počítá dohromady) a získaná čísla však komentuje jen velice stručně nebo je nekomentuje téměř vůbec, a většinu interpretační práce tak vlastně ponechává na čtenáři. Zejména některé kapitoly v první části práce (morfologie, lexikum,...) jsou také natolik stručné a výběrové, že podávají opravdu jen zcela povšechné informace o zkoumaném materiálu a téměř hraničí s povrchností. Vzhledem k šíři zvoleného tématu a koncentraci na jiný jeho zvolený aspekt je to sice pochopitelné a do značné míry obhajitelné, přesto se domnívám, že by trochu hlubší analýza byla možná a hlavně pro čtenáře zajímavá.

Práce Blanky Jelínkové i přes dílčí zmíněné výhrady zcela bez problémů splňuje požadavky kladené na diplomové práce. Proto ji doporučuji jako podklad k obhajobě a navrhuji ji hodnotit známkou *velmi dobře*.

V Praze 10. června 2012

Mgr. Alena A. Fidlerová, Ph.D.